

gyarazatát akkor és azóta sem. Feltételezés természetesen akadt jónéhány s közöttük az egyik legvalószínűbbnek az látszott, hogy Göbbels éppen Leslie Howarddal akart végezni, útitársainak az volt a szerencsétlenségük, hogy egy gépen repültek vele. Howard családja tagjainak máig ez a szilárd meggyőződésük. A náci propogandaminiszternek jó oka volt arra, hogy gyűlölje Leslie Howardot, kevés veszélyesebb ellensége volt, mint ő. Két filmjével telibe találta a hitleri zsarnokságot, az egyik a "Modern Pimperl", a másik a "Kevesek közt az első". A Modern Pimperl-ben egy szerény és csöndes angol régészt játszott, Smith professzort, aki roppant találatekonysággal és bátorsággal szabadít foglyokat a koncentrációs táborból, a "Kevesek közt az első"ben pedig Mitchellt örököltette meg, a leghatékonyabb angol harci gép, a Spitfire tervezőjét. A Pimperl-filmet Howard nem csak játszotta, de rendezte is. Tevékenysége azonban túlnőtt a színészi és rendezői munka keretein. Amerikában sugárzott rádióleveleiben Anglia háborús életéről beszélt, a hétköznapokról és ünnepekről, a kis és nagy eseményekről, a névtelen hőökről, a légitámadásokról, a "blitz"-ről, Dunkirkról, az ország emberfeletti erőfeszítéséről az élet-halál küzdelem első vonalában. Azt tűzte ki céljául, hogy megértesse: miért harcol Anglia és mi ellen? Előadó-körútról tért vissza akkor is, amikor lelőtték gépét. Spanyolországi klubokban szerepelt, mozik színpadain, egyesületekben. Portugáliában filmjeit vetítette. Nem a háborúról

beszélt, nem politikai kérdésekről. "Hamlet modern felfogásban" — ez volt például egyik legsikeresebb előadásának címe. De amikor Leslie Howard Hamletről beszélt, akkor csakugyan fölösleges volt a "blitz"-et emlegetni. Lenni, vagy nem lenni? Ez itt a kérdés! Mindenki megértette. Leslie Howard nem volt propogandista. A diktátor demagóg-ágenseivel nem vetélkedett. Művészetről beszélt, Shakespeare-ről, a szellem halhatatlanságáról. Ezért volt oly hatásos. És oly veszélyes.

